

John Carter Brown.

1875. No. 21

Harvard

30

1 Mark = 1 Shilling = 1 franc 25 cent.

4 Vespucci, Amerigo. **Mundus Novus.** (In fine:) Magister johannes otmar
vindelicus impressit Auguste Anno 1504. 4°. 4 leaves. Gothic letters. 1250. —

M. 3

Harrissee Nr. 31. — This is one of the most remarkable editions of the *Mundus Novus*; it is in every respect like that considered by Harrissee as the first (Nr. 22) with the only exception that it has the above colophon which is inserted in place of the words: *Laus deo*. It seems not impossible, that it is really the same impression. This famous tract is, in any of its editions, now almost wholly unprocurable; its value as a prime monument of geographical knowledge having caused the gradual absorption in great libraries of almost all the copies which during the last 50 years have crept into the markets.⁴

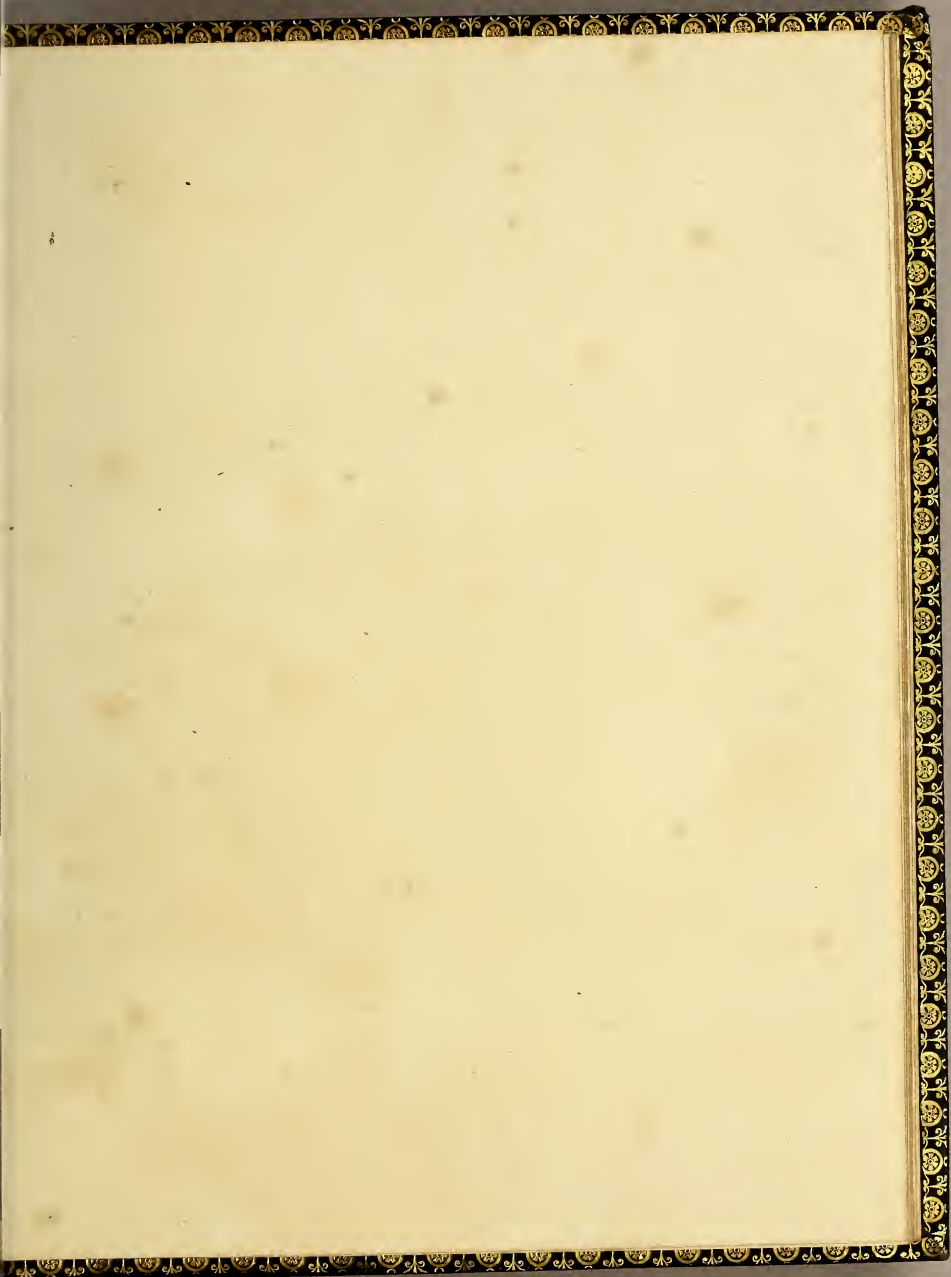
The present copy is in very good condition, it measures 195 by 140 millimeters, it is unbound, inner margin slightly torn. A fine copy can be made of it.

*the volume is
with
1882*

2015. 70. 21

Harris

- 4 **Mela, Pomponius.** De orbis situ libri tres . . . cum commentariis Joacn. Vadiani . . . Adiecta sunt loca aliquot ex Vadiani commentariis . . . Rursum Epistola Vadiani ad Rudolphum Agricola[m] scripta. Basileae 1522. fol. 40. —
 Harris Nr. 112. — Second edition of Vadianus' Pomponius Mela (the first being published 1518) corrected and changed upon manuscripts. No map.
- 5 **Fracastorii, Hieron.** Syphilis sive morbus gallicus. Veronae 1530. 4°. 80. —
 Original edition, very rare. — Very large copy, with rough leaves at the under margins. Some old mss. annotations.
 The present beautiful poem of Fracastor, the celebrated cosmographer and great friend of Ramusio, whom he supplied with the materials for the latter's collection of voyages, teems with allusions to the New World. — Confer Harris Nr. 91 who cites one copy only (at the Paris National Library) of this original edition.
- 6 **Solini, J.** Polyhistor, rerum toto orbe memorabilium thesaurus. Huic accedit Pomponii Melae de situ orbis libri. Basil 1532. fol. 61. 111.

Forman n: 6.

1872 30 21

Harris n: 31

Sabin 99330

Bundus Nouus

JOHN CARTER BROWN

Albericus vespucius Laurentio

Petri de medicis salutem plurimam dicit.

Superioribus diebus satis ample tibi scripsi de reditu meo ab
nouis illis regionibus quibus et classe et impensis et mandato istius
serenissimi portugalis regis persequiimus et inuenimus: quasque
nouum mundum appellare licet. Quando apud maiores nostros
nulla de ipsis fuerit habita cognitio et audientibus omnibus sit nouissima res.
Et cum hec opinio nostrorum antiquorum excedit: cum illos maior pars dicat
ultra lineam equinoctialem: et versus meridiem non esse pertinentem: sed mare tan-
tum quod atlanticum vocare. et si qui eorum pertinentem ibi esse affirmauerunt: eam
esse terram habitabilem multis rationibus negauerunt. Sed hanc eorum opinionem
esse falsam et veritati omnino contrariam: hec mea vltima nauigatio declara-
uit: cum in partibus illis meridianis continentem inuenerim frequentioribus
populis et animalibus habitata: quam nostram europam seu asiam vel africanam: et in sup-
erem magis temperatam et amenum quam in quavis alia regione a nobis cog-
nita prout inferius intelliges: ubi succincte tantum res capita scribemus: et
res digniores annotatione et memoria que a me vel vise vel audite in hoc
reos mundo fuerunt infra patebit.

Dico spero cursu quartadecima mensis maii millesimo quingentesi-
mo primo recessimus ab olyssippo mandante prefato rege cum tribus
nauibus ad inquirendas nouas regiones versus austrum et viginti
mensibus pertinenter nauigauimus ad meridiem: cuius nauigationis
ordo talis est. Nauigatio nostra fuit per insulas fortunatas: sic olim dictas
nunc autem appellatur in sulae magne canarie: que sunt in tertio climate et in
partibus habitatis occidentis. Inde per oceanum totum litus africanum et par-
tem ethiopicam percurrimus usque ad promontorium ethiopicum: sic a ptolomeo
dictum: quod nunc a nostris appellatur caput viride: et ab ethiopicis besseghice: et
regio illa mandinga gradibus triduum intra torridam zonam a linea equinocti-
ali versus septentrionem: que a nigris gentibus et populis habitatur. Ibi resump-
tis viribus et necessariis nostre nauigationis extulimus anchoras et expan-
dimus vel a ventis: et non nostrum iter per vastissimum oceanum dirigentes versus
antarcticum parumper per occidentem infleximus per ventum qui vulturnus dicitur:
et a die qua recessimus a dicto promontorio: duum mensium et triduum diebus spatio
nauigauimus antequam ylla terra nobis appareret. In ea autem maris vastita-
te quod passi fuimus: que naufragii pericula et que corporis incommoda susti-
nuimus: quibusque anxietatibus animi laborauerimus: existimationi eorum
relinquo: qui multarum rerum experientia optime norunt: quod sit incerta querere
et que an si sint ignorantes inuestigare: et per vno verbo vniuersa perstringam.

scies quod ex diebus sexaginta septem quibus nauigauimus: cōtinuōs
quadraginta quatuor habuimus cū pluuia tonitruis ⁊ choruscatōibus
ita obfcurōs vt neq; solē in die: neq; serenū celū in nocte vnq; viderem⁹.
Quo factū est vt tātus in nobis incesserit timor: q; pene iam oēm vite spē
abieceram⁹: in his autē tot tātisq; procellis maris ⁊ celi: placuit altissimo
nobis corā mōstrare ptinentē ⁊ nouas regiōnes ignotūq; mundū. Quib⁹
visis tāto pfusi fuim⁹ gaudio: q̄tū quisq; cogitare pot solere his ac
cidere q; ex varijs calamitatibus ⁊ aduersa fortuna salutem psecuti sunt.
Die autē septima augusti millesimo qngentesimo primo: in ipsaz regiōnū
littoribus submisim⁹ anchoras: grās agētes deo nro solēni supplicatōe
atq; vnus misit cantu cū celebritate. Ibi eam terrā cognouim⁹ nō insulā
sed cōtinētē esse: quia ⁊ longissimis pducit littoribus nō ambientibus
eam: ⁊ infinitis habitatoribus repleta est. Nā in ea innumerantes ⁊
pplos ⁊ oim siluestriū ⁊ alium generā: que in nostris regiōnibus reperi
untur inuenim⁹: ⁊ multa alia a nobis nūq; visa: de quibus singulis longū
esset referre. Multa nobis dei clemētia circūfussit quādo illis regiōnib⁹
applicauimus: nam ligna defecerant ⁊ aquā pauca q; diebus in mari vitā
pferre poteramus. Ipsi honor ⁊ gloria ⁊ gratiarū actio.

Quoniam cepimus nauigandi secundū hui⁹ ptinentis littus ver
sus orientem: nūq; illius aspectū relicturi. Morq; illud tādiu p
curramus: q; puenim⁹ ad vnū angulū vbi litus versurā faciebat
ad meridiē: ⁊ ab eo loco vbi primū terrā attigimus vsq; ad hūc angulū:
fuerūt circa trecente leuce: in huius nauigatōis spatio: pluries descendi
mus in terrā: ⁊ amicitia cū ea gente puerlati fuim⁹: vt infra audies. Ob
litus fuerā tibi scribere q; a p̄mōtorio capitis viridis vsq; ad p̄ncipiū
ill⁹ ptinentis: sunt circa septingente leuce: q̄uis existimē nos nauigasse
plusq; mille octingentas partim ignorātia locoz ⁊ nauclerū: partim tēpe
statibus ⁊ ventis ipedientibus nostrū rectū iter: ⁊ ipellentibus ad frēq̄n
tes versuras. Quod si ad me focij animū nō adiecessent cui nota erat cōs
mographia: nullus erat nauclerus seu dux nauigatōis: q; ad qngentas
leucas nosceret vbi eēmus. Eramus em̄ yagi ⁊ cyrātes: ⁊ instrumēta tan
tūmodo altitudinū corporoz celestium: nobis ad amūsim veritatē oñderūt:
⁊ hi fuere q̄drans ⁊ astralabii: vt oēs cognouere. Vnde diceps me oēs
mito sunt honore psecuti. Ostendi em̄ eis q; sine cōgnitōe marine charte
nauigandi disciplinā magis callebā: qm oēs naucleri tocus oib⁹. Nā
hi nullā hnt noticiā: nisi eoz locoz que sepe nauigauerūt. Vbi autē dictus
angul⁹ terzē mōstrauit nobis versurā litoris ad meridiē: puenimus illud
p̄ter nauigare: ⁊ inq̄rere qd in eis regiōnibus eēt. Nauigauim⁹ autē secu
dū littus circa sexcentas leucas ⁊ sepe descendim⁹ in terrā ⁊ colloqueba
mur ⁊ puerlabamur cū eaz regiōnū colonis ab eisq; fraterne recipieba

mur: & secū qñq; morabamur qñ decim vel viginti dies cōtinuos amica-
biliter & hospitable vt inferius intelliges. Moue istius cōtinentis pars
est in torrida zona vltra lineā equinoctiale versus poliū antarcticū nā ei⁹
pncipiū incipit in. viij. g. vltra ipam equinoctiale. Scdm huius litus tā diu
nauigauim⁹ q; p;eter gressu capricorni tropico inuenimus poliū antarcti-
cū illo eoz orizonte altiore. l. g. sumusq; ppe ipsius antarctici circulū ad
g. xvij. semis & qd ibi viderim & cognouerim de natura illaz gentiū deq;
earū morib⁹ & tractabilitate de fertilitate terre de salubritate aeris de dispo-
sitione celi corporib⁹q; celestibus et maxime de stellis fixis. viij. sphaere
nunq; a maioribus nostris visis aut ptractatis deinceps narabo.

D Rīmū igitur quo ad gentes tantā in illis regioibus gentis mul-
titudinē inuenim⁹ qntā nemo dinūerare poterat (vt legit in apo-
calipsi) dico mitē atq; tractabile oēs vsusq; sexus incedit
nudimullā corporis partē opientes & vti ex ventre matris. pdeū
sic vsq; ad mortē vadūt. Corpora em̄ habent magna qdrata bene dispo-
sita ac pportionata & colore declinantia ad rubedinē qd eis accidere puto
quia nudi incedētes tingant a sole. Nhabent & comā amplā & nigrā sunt
in incessu & ludis agiles & liberali atq; venusta facie quā tamen ipsimet
sibi destruit. p;forāt em̄ sibi genas & labra & nares & aures neq; credas
foramina illa eē pua aut q; vnū tantū habeāt. Vidi em̄ nōnullos habētes
in sola facie septem foramina quozum quodlibet capax erat vnius pruni
obturāt sibi hec foramina cum petris ceruleis marmoreis cristallinis et
ex alabastro pulcherrimis & cū ossibus candidissimis & alijs rebus arti-
ficiose elaboratis secū dum eoz vsū. Quod si videres rem tam insolitā
& mōstro similem hominem sc; habentem in genis solum & in labris septem
petras quaz nōnulle sunt longitudinis palmi semis nō sine admiratiōe
esses. Sepe etem̄ p;sideravi & iudicavi septem tales petras esse ponderis
vnciaz sexdecim pter qd in singulis auribus trino foramine perforatis
tenent alias petras pendentes in ānulis & hic mos sol⁹ est viroz. Nam
mulieres nō pforāt sibi faciem sed aures tantū. Alius mos est apud eos
satis enormis & pter oēm humanā credulitatē. Nā mulieres eoz cū sint
libidinose faciūt intumescere maritoz inguina in tantā crassitudinem vt
deformia videant & turpia & h̄ quodā eaz artificio & mordicatōe quozū
dam aialium venenosoz & hui⁹ rei causa multi eoz amittūt inguina que
illis ob defectū cure fracescūt & restant eunuchi. Nō habent pannos neq;
laneos neq; lineos neq; bombicinos quia nec eis indigent nec habent
bona. ppria sed oīa cōmunia sunt viuunt simul sine rege sine imperio et
vnusquisq; sibi ipsi dñs est. Tot vxores ducūt q̄t volūt: & filius coit cum
matre & frater cū sorore & p̄mus cū p̄ma & obuius cū sibi obuia. Quoti-
ens volūt matrimonia dirimūt & in his nullū seruat ordinem. p;terea

nullā h̄nt rēplā ⁊ nullā tenēt legē neq; sunt idolatre. qd̄ vltra dicā viuūt
scdm̄ naturā ⁊ epicurei potius dici p̄nt q̄ stoici. Nō sunt inter eos mē-
catores neq; cōmercia rez. P̄pli inter se bella gerūt sine arte sine ordine.
Seniores suis q̄busdā cōtionibus iuuenes flectūt ad id qd̄ volunt. ⁊ ad
bella incendūt in q̄bus crudeliter se mutuo interficiunt et quos ex bel-
o captiuos ducūt nō eoz vite sed sui vicē causa occidendos seruāt nā alij
alios et victores victos comedunt ⁊ inter carnes humana est eis cōis in
cibis. Nuius aut̄ rei certior sis qz iam visum est patrē comēdisse filios ⁊
vrozē: ⁊ ego boiem noui quē ⁊ allocutus sum q̄ plusq; ex trecentis huma-
nis corpibus edisse vulgabat ⁊ itē fleti dieb; viginti septē in vrbē q̄dam
vbi vidi p̄ domos humanā carnē fassam ⁊ cōtignatōibus suspensam vti
apud nos moris est lardū suspendere ⁊ carnē suillam. Plus dico ipsi ad
mirātur cur nos nō comedim; inimicos nostros ⁊ eoz carne nō vtimur
in cibis quā dicunt esse saporosissimā. Eoz arma sunt arcus ⁊ sagitte: et
qñ p̄perant ad bella nullā (sui tutandi ḡra) corpis partem operiūt. adeo
sunt et in hoc bestijs similes. Nos q̄tum potuimus conati sumus eos
dissuadere ⁊ ab his prauis moribus dimouere. q̄ se eos dimissuros nō
bis pmiserūt. Mulieres (vt dixi) ⁊ si nude icedāt ⁊ libidinosissime sint;
eaz tñ corpa satis formosa ⁊ munda neq; tam turpes sunt q̄tum qs for-
san exultimare possent: qz qm̄ carnosē sunt minus a p̄paret eaz turpitudō
que. s. pro maiori parte a bona corpature qualitate opta est. Virū nobis
visum est q̄ inter eas nulla videbat que haberet vbera caduca: ⁊ que par-
turierāt vteri forma ⁊ p̄tractura nihil distinguebant a v̄ginibus: ⁊ in reli-
qs corpore p̄tibus similia videbāt: que p̄pter honestatem cōsulto p̄tereo.
Quā se christianis iungere poterāt nimia libidine pulserūt: oēm pudicitā cō-
taminabāt atq; p̄stuebāt. Viuunt annis cētum q̄nquaginta: raro egro-
tant: ⁊ si q̄ aduersam valitudinē incurrūt: seipos cū quibusdā barbarū
radicib; sanant. Nec sunt q̄ notabiliora apud illos cognoui. Aer ibi
valde tempatus ⁊ bonus: ⁊ vt ex relatōe illoz cognoscere potui: nunq; ibi
pestis aut egrotatio aliqua que a corrupto p̄deat aere ⁊ nisi morte violēta
moriant: longa vita viuunt credo qz ibi semp̄ perflant venti australes et
maxime quē nos curum vocam;: qui talis est illis qualis nobis est aq̄lo.
sunt studiosi piscature: ⁊ illud mare piscosum est et omni genere piscium
copiosum. Nō sunt venatores: puto qz cū ibi sint multa aialium siluestri-
um genera ⁊ maxime leonū ⁊ vroz et innumerabilium serpentū aliarūq;
horridaz atq; deformiū bestiaz: ⁊ etiā cū ibi longe lateq; pateāt silue ⁊ im-
mense magnitudinis arbores nō audent nudi atq; sine tegminibus ⁊ ar-
mis tantis se discriminibus exponere.

Regionū illaz terra valde fertilis est ⁊ amena: multiq; collib; ⁊ mōtib;
⁊ in infinijs vallib; atq; maximis fluminib; abundas ⁊ salubrib; fon-

tibus irrigua: et latissimis siluis et densis vixque penetrabilibus: oisq; ferax
 genere plenis copiosa. Arbores maxime ibi sine cultore pueniunt. Quaz
 multe fructus faciunt gustui delectabiles: et humanis corporibus vtilis: nonnulli
 vero ptra: et nulli fructus ibi his nostris sunt similes. Signum etiam ibi in
 numerabilia genera herbarum et radicum: ex quibus panem conficiunt et optima
 pulmentaria: habent et multa semina his nostris oino dissimilia. Nulla ibi
 metallorum genera habent pter auri: cuius regiones ille exuberat: licet nihil
 ex eo nobiscum attulerimus in hac prima nostra nauigatione. Id nobis notum
 fecere incolae: qui affirmabant in mediterraneis magna esse auri copia et nihil
 ab eis estimari vel in scio haberi. Abundant margaritae: vti alias tibi scripsi
 Si singula que ibi sunt commemorare: et de numerosis aialium generibus
 eorumque multitudine scribere vellem: res esset oino plura et inmensa: et certe
 credo quod Plinius noster mille simam partem non attigerit generis p sita cor:
 reliquarum autem nec non et aialium que in iisdem regionibus sunt cum tanta
 facie et atque colorum diuersitate: quod plurimate picture artifex policletus in pin
 gendis illis deficeret. Quae arbores ibi sunt odoratae: et singule ex se gummi
 vel oleum vel liquorem aliquem emittunt. Quorum proprietates si nobis note essent:
 non dubito quin humanis corporibus saluti forent: et certe si padifus terra
 stris in aliquo sit terra parte: non longe ab illis regionibus distare existimo. Quaz
 situs: vti dixi est ad meridiem in tanta aeris temperie: quod ibi neque hiemes
 gelidae: neque aestates feruide vnumque habentur.

Celum et aera maxima parte anni serena sunt: et crassis vaporibus inania:
 Pluue ibi minutim decidunt: et tribus vel quatuor horis durant: atque ad
 initar nimbis evanescent. Celum speciosissimis signis et figuris ornatum est: in
 quo annotavi stellas circiter viginti tante claritatis quante aliqui vidimus
 Veneris et Jovis. Maxime et motus et circuitus consideravi: earumque peripherias
 et diametros geometricis methodis dimensus fui: easque maioris
 magnitudinis esse deprehendi. Vidi in eo celo tres canopos: duos quidem
 claros: tertium obscurum. Polus antarcticus non est figuratus tum vna maiore
 et minore: vti hic noster videt arcticus: nec iuxta eum respicit aliquam clara stella: et
 ex his que circuitum eius brevioris circuitu ferunt tres sunt habentes trigoni ortho
 goni schema: Quaz dimidia pipberie diametrus: gradus habet novem
 semis. Cum bis orientibus a leua respicit vnus canopus albus eximie magni
 tudinis: que cum ad medium celum pueniunt: hanc habent figuram.

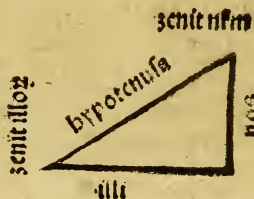
*	55	
	5555	
	55555	Canopus
	5555	
*	*	

Dost bas veniūt alie due q̄rū dimidiā p̄pherie diametr⁹ gradus ha-
bet duodecim semis: z cume is p̄spicit alius canopus albus. Hic
succedūt alie sex stelle formosissime z clarissime inter oēs alias octave sphe-
re: q̄ in firmamēti sup̄ficie dimidiā habent p̄pherie diametrū graduū tri-
ginta duoz: cū his puolat vnus canopus niger imense magnitudinis:
p̄spiciunt in via lactea z b̄mōi figurā habēt q̄i sunt i meridionali linea.

*	*	*	55	*	Canopus
			5555	*	
			555555		
			5555	*	

Multas alias stellas pulcerrimas cognoui: quaz motus diligēt-
annotavi: z pulcerrime in quodā meo libello graphice descrip-
si in hac mea nauigatōe. Hunc autē imp̄sentiaz tenet hic serenissim⁹
rex quē mihi restitutum spero. In illo hemisperio vidi res philosophozū
rōnibus nō p̄sentientes. Iris alba circa mediā noctem bis visa est: nō solū
a me: sed etiā ab oibus nautis. Similiter pluries nouā lunā vidimus eo
die quo soli p̄iungebat: singulis noctibus in illa celi parte discurrūt in-
nūeri vapores z ardentes faces. Dixi paulo ante: in illo hemisperio: qd̄
tamen p̄prie loquēdo nō est ad plenū hemisperiū respectu nostri: quia ta-
men accedit ad huiusmodi formā: sic illud appellari licuit.

I Sicur (vti dixi) ab olyppo vñ digressi sumus: qd̄ ab linea equi-
noctiali distat gradibus trigintanouē semis: nauigauimus vltra
lineā equinoctiale per q̄nquaginta gradus: q̄ simul iuncti efficiūt
gradus circiter nonaginta: que summa cū quartā partē obtineat summi
circuli secundū verā mensurā rationē ab antiq̄s nobis traditā: manifestū
est nos nauigasse q̄rtā mundi partē. Et hac rōne nos olyppū habitan-
tes citra lineā equinoctiale gradu trigesimo nono semis in latitudine sep-
tentrionali: sumus ad illos qui gradu quinquagesimo habitāt vltra ean-
dem lineā in meridionali latitudine angulariter gradus quinqz in linea
transuersali: vt clarius intelligas. Perpendicularis linea que dum recti
stamus a puncto celi iminente vertici nostro dependet in caput nostrum:
illis depēdet in latus: z in costas. Quod fit vt nos simus in linea recta: p̄-
vero in linea transuersa: z species fiat trianguli orthogoni: cui⁹ vicem li-
nee tenemus catheter: ipsi autē basis: z hypotenusā a nostro ad illoz p̄ten-
ditur verticem vt in figura patet: z hec de cosmographia dicta sufficiāt.

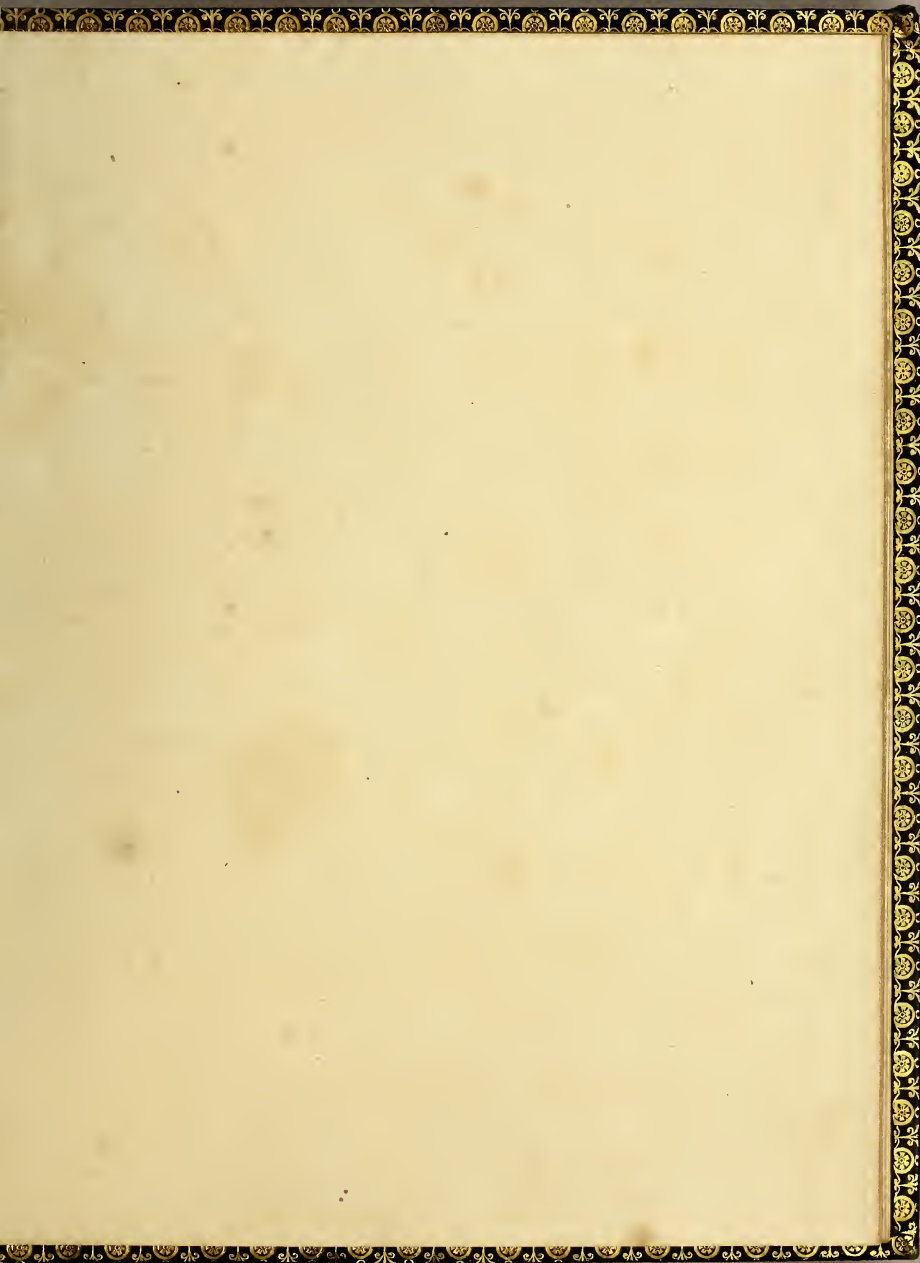

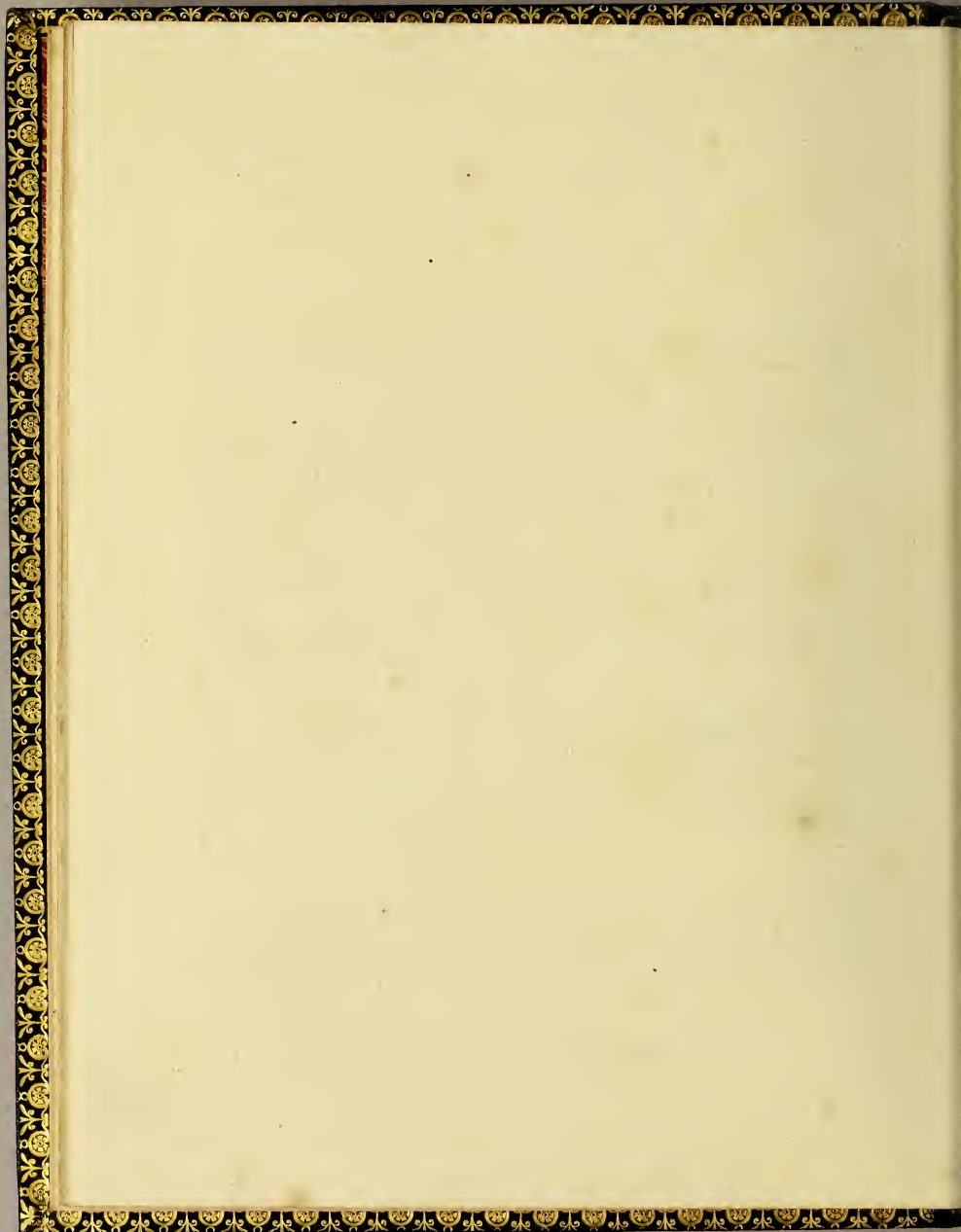
Hec fuerunt notabiliora que viderim in hac mea vltima nauigatioe quam appello diem tertiu. Ma alij duo dies fuerut due alie nauigationes quas ex mandato serenissimi hispaniarum regis feci versus occidentem in quibus annotavi miranda ab illo sublimi oim creatore deo nostro perfecta: rex notabiliu diartu fecit si quoniam mihi oculu dabit; possim oia hec singularia atq; mirabilia colligere: vel geographie vel cosmographie libris prescribere: vt mei recordatio apud posteros viuat: et omnipotentis dei cognoscatur tam imensum artificium in parte pulcra ignotum nobis autem cognitum. Deo itaque clementissimum deum quoniam mihi dies vite proget vt cum sua bona gratia atque aie salute huius mee voluntatis optimam dispositiorem proficere possim. Alios duos dies in sanctuarijs meis seruo: et relictuente mihi hoc serenissimo rege diem tertium patriam et quietem repetere conabor: vbi et cum peritis conferre et ab amicis ad id opus proficiendum confortari et adiuuari valeam.

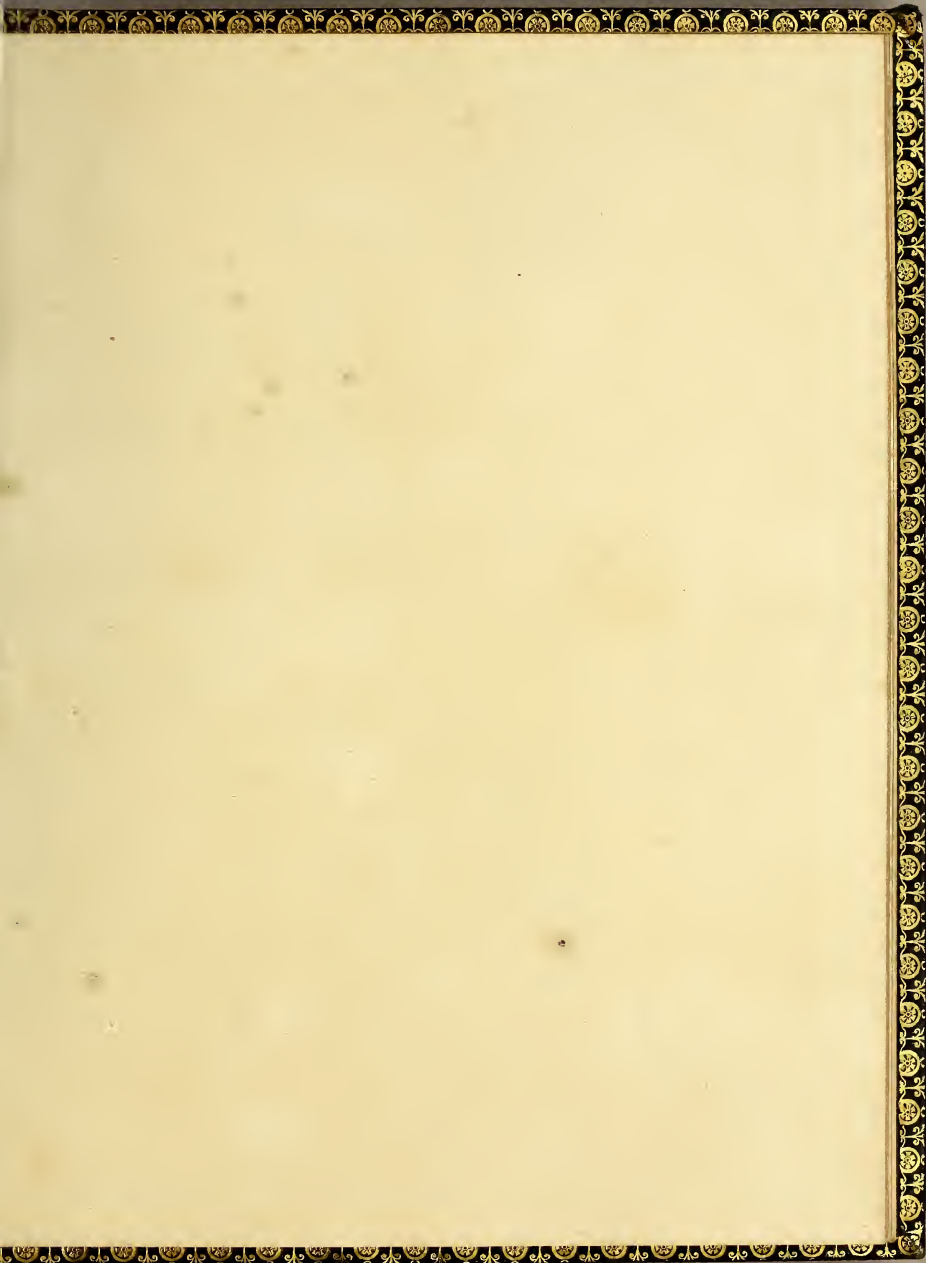
Hec veniam posco si nunc vltimam hanc meam nauigationem: seu potius vltimum diem tibi non transmisi vti postremis meis litteris tibi pollicitus fueram. Causam nolli quoniam necdum ab hoc serenissimo rege archetypum habere potui. Ad eum cogito adhuc efficere quartum diem et hoc pertracto et iam mihi duarum nauium cum suis armamentis permissio facta est vt adquirendas novas regiones versus meridiem a latere orientis me accingam per ventum qui africanus dicitur. In quo die multa cogito efficere in dei laudem et huius regni vtilitatem: et senectutis mee bonorem: et nihil aliud expecto nisi huius serenissimi regis consensum. Deus id permittat quod melius est: quid fiet intelliges.

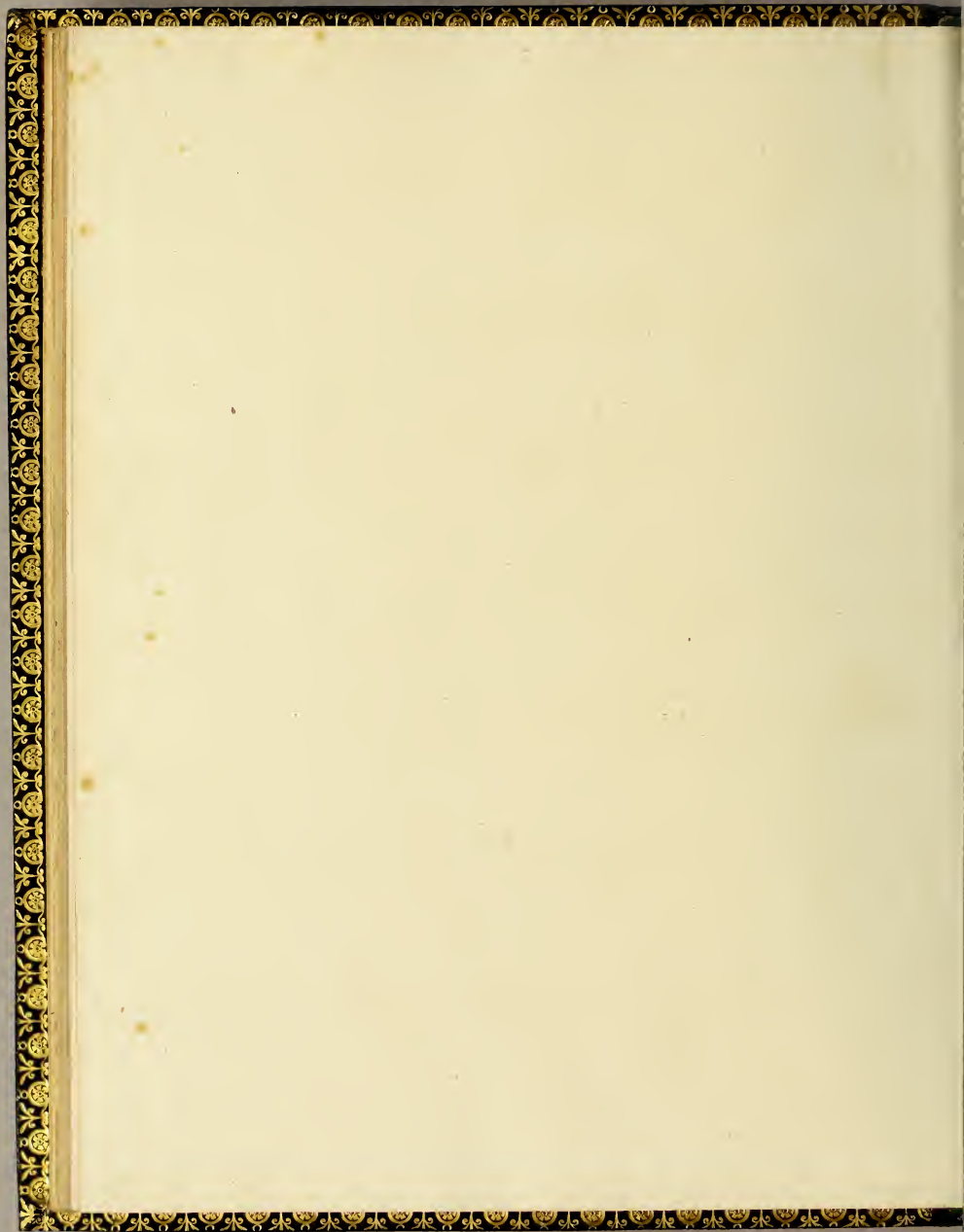
Et italica in latinam linguam iocundus interpres hanc epistolam vertit vt latini omnes intelligant quod multa miranda in dies reperiant et eorum comprimentur audacia qui celum et maiestatem scrutantur: et plus sapere quam liceat sapere volunt: quando a tanto tempore quo mundus cepit ignota sit vastitas terre et que contineatur in ea.

Magister jobanes otmar: vin delice impressit Augusto
Anno millesimo quingentesimo quarto.

2
H504
V581ms
[F]

